

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА
Кафедра німецької філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В. о. декана факультету
іноземних мов

доц. Боряковський Л. А.

“ 16 ” МОВ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мистецтво успішної комунікації

Освітній рівень магістр

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)/Англійська та друга іноземні мови і літератури

Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)/Переклад (англійська та друга іноземні мови)

Спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька)/Німецька та англійська мови і літератури (переклад включно)

Спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька)/Переклад (німецька і друга іноземна мови, міжкультурна комунікація)

Спеціалізація 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська)/Філологія (Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська: іспанська та англійська мови і літератури)

Спеціалізація 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька)/Французька та англійська мови і літератури

Спеціалізація 035.08 Класичні мови та літератури (переклад включно))/Класична філологія і англійська мов

Робоча програма з навчальної дисципліни «Мистецтво успішної комунікації» для студентів за спеціальністю 035 Філологія для спеціалізацій:

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)/Англійська та друга іноземні мови і літератури,

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)/Переклад (англійська та друга іноземні мови)

035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька)/Німецька та англійська мови і літератури (переклад включно)

035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька)/Переклад (німецька і друга іноземна мови, міжкультурна комунікація)

035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська)/Філологія (Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська: іспанська та англійська мови і літератури)

035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька)/Французька та англійська мови і літератури

035.08 Класичні мови та літератури (переклад включно))/Класична філологія і англійська мов

Львів: ЛНУ, 2023. – с.13.

Розробник: **Тетяна Миколаївна Мідяна**, доцент кафедри німецької філології, доктор філософії Тюбінгенського університету, кандидат філологічних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № 12 від “23” червня 2023 року

В.о. завідувача кафедри
німецької філології

(доц. Петрашук Н. Є.)

Ухвалено Вченою радою факультету іноземних мов

Протокол № 9 від “26” червня 2023 року

1. Опис навчальної дисципліни «Мистецтво успішної комунікації»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	<u>Галузь знань 03 Гуманітарні науки</u>	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність 035 Філологія (шифр, назва)	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2		1	
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)	Спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)/Англійська та друга іноземні мови і літератури, 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)/Переклад (англійська та друга іноземні мови) 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька)/Німецька та англійська мови і літератури (переклад включно) 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька)/Переклад (німецька і друга іноземна мови, міжкультурна комунікація) 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська)/Філологія (Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська:	<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 90		2	
		<i>Лекції</i>	

	іспанська та англійська мови і літератури) 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька)/Французька та англійська мови і літератури 035.08 Класичні мови та літератури (переклад включно))/Класична філологія і англійська мов	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: Магістр	16 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>
		16
		<i>Лабораторні</i>
		-
		<i>Самостійна робота</i>
		58 год.
		Вид контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Головною метою курсу «Мистецтво успішної комунікації» є забезпечити основи лінгвістичної підготовки студентів для реалізації професійних функцій філолога, вивчення основних понять і змісту риторики як науки, формування навичок у галузі підготовки, виголошення та аналізу різноманітних видів промов, умілої побудови аргументації; розкриття особливостей вербальної та невербальної комунікації, що діють у різних ситуаціях спілкування, сферах діяльності та практичні можливості використання їх для того, щоб зробити промову переконливою.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення з основними поняттями риторики
- вивчення загальної теорії ораторського мистецтва,
- розгляд процесу переконання та його складових,
- аналіз та побудова аргументації
- розгляд ролі засобів переконання,
- ознайомлення студентів із структурними елементами промови та їх функціями,
- з'ясування ролі невербальних аспектів для виголошення промови.
- допомога студентам опанувати навички підготовки, публічного виголошення та аналізу ораторських промов.
- **Загальні компетентності (ЗК):**
 - ЗК3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
 - ЗК5. Здатність працювати в команді та автономно.
 - ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
 - ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
 - ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

- **Фахові компетентності (ФК):**
- **ФК6.** Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
- **ФК7.** Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
- **ФК8.** Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.
- **ФК9.** Здатність вільно володіти методологічними засадами дослідження лінгвальних об'єктів на різних рівнях мовної структури.

Програмні результати навчання (ПРН):

- **ПРН2.** Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати своїх досліджень державною та іноземною мовами.
- **ПРН4.** Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
- **ПРН5.** Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.
- **ПРН6.** Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.
- **ПРН14.** Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.
- **ПРН16.** Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
- **ПРН17.** Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

Результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- яке місце у системі філологічних дисциплін займає риторика;
- її предмет та завдання;
- засоби впливу: етос, логос, пафос, що апелюють до характеру промовця, почуттів, розуму;
- складові промови та їх функції;
- два види аргументації
- аргументи до логосу, етосу та пафосу
- види аудиторії
- значення понять «промова», «персуазивність», «аргумент».

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- підготувати промову;
- виголосити промову, враховуючи всі аспекти вербальної та невербальної комунікації;
- аналізувати структурну побудову промови;
- визначити різні типи аргументів
- використовувати різні моделі аргументації в залежності від типу аудиторії

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи риторики

Тема 1. Риторика як наука та навчальна дисципліна. Античні та сучасні визначення риторики. Риторика як мистецтво переконання та як наука красномовства.	6	2			4						
Тема 2. Предмет дослідження риторики. Зв'язок риторики з іншими дисциплінами та її особливості.	8	3			5						
Тема 3. Системні основи риторики: Три завдання оратора. Етапи підготовки промови (partes artis) Інвенція / Джерела знаходження інформації/ думок (inventio), диспозиція / розташування матеріалу (dispositio), елокуція / словесне вираження (elocutio), меморія / запам'ятовування промови (memoria), акція / виголошення промови (pronuntiatio, actio).	8	3			5						
Тема 4. Процес персуазивності та його ознаки. Три види змін, зміни на рівні розуму та на суспільному рівні. Соціальне прив'язування. Чотири ознаки персуазивності. Передумова персуазивного процесу.	7	2			5						
Тема 5. Засоби переконання. Етос (характер промовця),	8	3			5						

логос (промова), па-фос (почуття аудиторії).														
Тема 6. Аргументація, її структура та види аргументів. Залежність моделі аргументації від виду аудиторії. Аналіз трьох моделей аргументації в інавгураційній промові президента України Володимира Зеленського	8	3				5								
Змістовий модуль 2. Практична риторика.														
Тема 7. Промова та її ознаки.	6	2				4								
Тема 8. Три типи промов (політичні, судові, епідейктичні) та їх ознаки.	8	3				5								
Тема 9. Структурні складові промови та їх функції. Вступ, розповідь, аргументація, завершення промови.	8	3				5								
Тема 10. Невербальний блок комунікації (жести, міміка, зоровий контакт, постава, одяг, поведінка в аудиторії, страх перед аудиторією / промовою)	7	2				5								
Тема 11. Вербальний блок (структурування тексту, риторичні засоби наочності, переконливості, естетичної образності).	8	3				5								
Тема 12. Аналіз виголошених промов, які були зняті на відео.	8	3				5								

Усього годин	90	32				58						
--------------	----	----	--	--	--	----	--	--	--	--	--	--

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Етапи підготовки промови: Елокуція / словесне вираження (elocutio): стилістичні та риторичні засоби	2
2	Процес персуазивності та його ознаки. Чотири ознаки персуазивності. Передумова персуазивного процесу. Аналіз промови Володимира Зеленського у Бундестазі (17.03.2023)	4
3	Три види аргументів: аргументи до етосу, логосу та пафосу. Аргумент до логосу.	2
4	6 видів аргументів до пафосу: аргумент до вигоди, аргумент до пики, аргумент до жалю, аргумент до сили, аргумент до публіки.	2
5	Промови та їх ознаки. Три типи промов (політичні, судові, епідейктичні) та їх ознаки.	2
6	Структурні складові промови та їх функції. Вступ до промови та його функції. Виголошення промов, знімання на відео та обговорення промов.	2
7	Невербальний блок комунікації (жести, міміка, зоровий контакт, постава, одяг, поведінка в аудиторії, страх перед аудиторією / промовою?)	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Тема 1. Модуси публічного виступу.	4
2	Тема 2. Етапи підготовки промови.	4
3.	Тема 3. Структура та види аргументації.	5
4.	Тема 4. Засоби мовленнєвого впливу.	5
5.	Тема 5. Риторичні фігури.	5
6	Тема 6. Підготовка промови (вступ, розповідь).	5
7	Тема 7. Підготовка промови (аргументація, завершення).	5
8	Тема 8. Аналіз аргументів до етосу у політичній промові.	5
9	Тема 9. Аналіз аргументів до пафосу у політичній промові.	5
10	Тема 10. Аналіз невербальних аспектів в епідейктичній промові.	5
11	Тема 11. Типи аудиторій та їх особливості.	5
12	Тема 12. Аналіз моделей аргументації в інавгураційній промові.	5
	Разом	58

6. Індивідуальні завдання

Підготувати промову на самостійно обрану тему та виголосити її, враховуючи всі аспекти вербальної та невербальної комунікації.

8. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладення матеріалу. Колаборативне навчання. Інтерактивне навчання.

9. Методи контролю

Загальною метою контролю успішності науково-теоретичної та практичної лінгвістичної підготовки майбутніх філологів є виявлення рівня засвоєння студентами теоретичних знань навчальної дисципліни та обсягу умінь застосовувати набуті знання для вирішення практичних завдань. Система контролю з «Мистецтва успішної комунікації» для студентів освітнього рівня «магістр» охоплює **поточний контроль та підсумкове оцінювання**.

Під час *поточного контролю* оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою та першоджерелами, а також якість виконання студентом індивідуального завдання у вигляді модульної роботи та виголошення промови.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90–100	Зараховано
70–89	
51–69	
26–50	не зараховано
1–25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	56 балів (поточний контроль) – оцінка участі у лекціях та відповідей на семінарських заняттях	20 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання самостійної роботи	24 бали (модульна письмова робота)
Мінімальний пороговий рівень	30 балів (поточний контроль)	10 балів (проміжний контроль)	10 балів

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
45–56 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибокого та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією,

	наводить аргументи на підтвердження власних думок, аналізує і робить висновки.
35–45 балів	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтованого його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовує при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Проте при висвітленні певних питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються неточності та незначні помилки
25–35 балів	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. НЕ здатний до глибокого аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
12–25 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриваючи зміст теоретичних питань і практичних завдань.
5–12 балів	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавальних явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0–5 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Вид	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
Виголошення промови	Оцінювання самостійної роботи студентів враховує всі аспекти вербальної та невербальної комунікації. Для отримання максимальної кількості балів необхідно детально підготувати промову, врахувати функції сії структурних елементів, використати засоби перзуасивності, аргументи до логосу, етосу та пафосу.	10
Аналіз промови	Обов'язкове врахування аргументації, стилістичних та риторичних аспектів.	10

Критерії оцінювання модульної роботи:

- «відмінно» (19 – 24 бали): повне розкриття теми, яке демонструє глибоке розуміння предмету вивчення й аргументований виклад матеріалу, правильне оформлення наукової роботи;
- «добре» (14 – 18 балів): достатнє розкриття теми, яке демонструє доволі глибоке розуміння предмету вивчення й аргументований виклад матеріалу, правильне оформлення наукової роботи з деякими неточностями і незначними помилками;
- «задовільно» (6 – 17 балів): неповне розкриття теми, яке демонструє поверхневе розуміння предмету вивчення й недостатньо аргументований виклад матеріалу, неправильне оформлення наукової роботи із суттєвими неточностями і помилками;
- «незадовільно» (0–5) балів): незадовільне виконання завдання, яке свідчить про недостатню сформованість передбачених фахових компетентностей, знань і вмінь або невиконання завдання.

Відвідування лекцій	2 x 8 = 16
Семінарські заняття	8 x 5 = 40
Самостійна робота	20
Модульна робота	24
Разом	100

Для зарахування семінарського заняття обов'язковий аналіз практичного матеріалу (політичної промови), ознайомлення із додатковою теоретичною літературою, глибоке розуміння проблеми.

Для зарахування самостійної роботи обов'язковим є *вдумливе опрацювання* запропонованої промови, вміння виголосити промову, визначити тип аргументації, знайти стилістичні та риторичні засоби впливу на аудиторію.

Для зарахування модульної роботи обов'язковим є розв'язання запропонованої проблеми в науковій літературі, а також формулювання власного розуміння проблеми, що розглядається.

9. Рекомендована література

Основна

1. Андерсон К. Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів / Кріс Андерсон / пер. З англ. Олександра Асташова. – 4-те вид. – К : Наш формат, 2019. – 256 с.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення / Н.Д. Бабич. – Львів : Світ, 1990. – 232 с.
3. Борг Д. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування / пер.з англ.Н. Лазаревич. – харків : Вид-вл «Ранок» : Фабула, 2019. – 304 с.
4. Колотілова Н.А. Риторика. Навчальний посібник. / Наталія Андріївна Колотілова. – Київ: Центр учбової літератури, 2007. – 230 с.
5. Мацько Л.І., Мацько О.М.. Риторика: Навчальний посібник / - К.: Вища школа, 2003. – 311с.
6. Павлюк Л.С. Риторика, ідеологія, персуазивна комунікація: /. – Львів.: ПАІС, 2007. – 168с.
7. Навчально-методичний посібник «Storytelling (Історії, які навчають) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/navcalnometodicnij-posibnik-storytelling-istorii-aki-navcaut-205089.html>
8. Кушнір Р. Великий оратор. – Дрогобич, 2013. – 256 с.
9. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення. Навч.посіб. – К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. – 184 с.
10. Фаріон І. Мовна норма: знищення, пошук, віднова (культура мовлення публічних людей) : монографія / Ірина Фаріон. – Вид. 3-тє, допов. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. – 331 с.

Додаткова

1. Абрамович С.Д. та ін. Риторика загальна та судова: Навч. Посібник / С.Д. Абрамович, В.В. Молдован, М.Ю. Чикарьков – Київ: Юрінком Інтер, 2007. – 416 с.
2. Прокопович Феофан. Філософські твори: В 3 т. – К.: Наукова думка, 1979. – Т. 1: Про

- риторичне мистецтво. – 511 с.
3. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування / Я. Радевич-Винницький. – Львів : СПОЛОМ, 2001. – 223 с.
 4. Сагач Г.М. Риторика. – 2 вид., перероб. і доп. – К.: Видавничий дім Ін Юре, 2000. – 568 с.
 5. Сербенська О. Культура усного мовлення : практикум : навч. Посіб. / О. Сербенська. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 216 с.
 6. Стахів М.О. Український комунікативний етикет : навч.- метод. Посіб. / М.О. Стахів. – К. : Знання, 2008. – 245 с.
 7. Томан І. Мистецтво говорити. Пер. С чес., 2-е вид. – К.: Політвидав України, 1989. – 293 с.
 8. Уварова А.М. Педагогічна розповідь: культурологічний та діагностичний аспекти // Педагогічні науки: Зб. Наук. Пр. – Суми. СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2000. – С. 328 – 337.
 9. Уварова А.М. Формування риторичної майстерності майбутнього вчителя: Навчально-методичний посібник для педагогічних університетів. – Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2007. – 132 с.

Інформаційні ресурси

1. Мова.info: про українську мову, лінгвістику і не тільки: www.mova.info
2. 2.Нова мова: проект розвитку української мови: www.novamova.com.ua
3. 3.Український правопис: www.pravopys.net
4. 4.Словники он-лайн: www.rozum.org.ua